
Łubcze, st. 25, kurhan 3, gm. Jarczów, woj zamojskie, AZP 94-92/18

Informator Archeologiczny : badania 32, 42-43

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tw. „glinianki” oraz stropy czterech grobów szkieletowych i dwóch obiektów osadowych.

Nasyp kurhanu posiadał kolisty zarys o średnicy około 10 m. Po jego obwodzie przebiegał dookoły rowek o szerokości 30 cm. Od strony zachodniej kurhanu wystąpiła duża jama przykurhanowa, tzw. „glinianka”, która otaczała część nasypu kurhanu od strony zachodniej, południowej i północnej. Jama ta powstała podczas wybierania ziemi na podwyższenie nasypu kurhanu. W centralnej części kurhanu znajdowała się jama grobowa pochówku nr 2 - grobu kultury ceramiki sznurowej, dla którego usypano kurhan. W grobie tym odkryto zniszczony szkielet mężczyzny (?) ułożony w pozycji skurczonej na prawym boku, przy którym znajdował się pucharek, amfora, wiór krzemienisty, 12 odłupków krzemiennych, 2 fragmenty wiórków krzemiennych i 2 grociki krzemienne oraz fragment ozdoby z szabli dzika.

W krawędzi nasypu od strony wschodniej odsłonięto dwa groby niszowe (groby nr 3 i 4), należące do kultury ceramiki sznurowej. Mieściły się one jeszcze w obrębie strefy zamkniętej dookołym rowkiem. Grób nr 3 to pochówek dwóch osobników dziecięcych ułożonych na boku w pozycji skurczonej, wyposażony w 3 naczynia (2 pucharki i 1 amfora) oraz 3 rurkowate paciorki kościane. Natomiast grób nr 4 to pochówek dwóch osobników dorosłych, ułożonych w pozycji skurczonej (jeden na prawym boku, drugi na lewym), przy których znaleziono po dwa naczynia (amfora i pucharek) i po jednym szydle kościanym. Przy pochówku leżącym w południowej części niszy zlokalizowano ponadto odłupkę krzemienistą i odłupkę kamienną. W strop grobu centralnego wkopany był pochówek wczesnobrązowy (grób nr 1) należący do kultury mierzanowickiej, gdzie przy zniszczonym szkielecie odsłonięto 4 ozdoby miedziane i fragment drewnianego wyrobu (kołczan, łubie lub inny pojemnik). Dwie jamy osadowe, przypuszczalnie wczesnośredniowieczne, odsłonięte zostały od zachodniej i południowej strony kurhanu. Ich wypełniska niszczyły rowek wokół kurhanu.

Kurhan wraz z rowkiem i glinianką oraz grobem centralnym (grób nr 2) można datować na II fazę chronologiczną osadnictwa kultury ceramiki sznurowej w III strefie osadniczej środkowoeuropejskiego horyzontu tej kultury (ok. 2100 lat p.n.e.). Groby nr 3 i 4 to pochówki kultury ceramiki sznurowej datowane na przełom II i III fazy chronologicznej tej kultury (około 2000-1900 lat p.n.e.). Grób nr 1 należy do kultury mierzanowickiej, pochodzi z wczesnej epoki brązu (ok. 1800 lat p.n.e.). Natomiast obiekty osadowe nr 3 i 4 (jamy gospodarcze) należy przypisać wczesnośredniowiecznej chronologii.

Dokumentacja powykonawcza z badań znajduje się w PSOZ w Zamościu, a materiały zabytkowe zdeponowano w Muzeum Regionalnym im. J. Petera w Tomaszowie Lubelskim.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t. IV-1999 r.

LUBCZE, st. 25, kurhan 3, gm. Jarczów, woj. zamojskie, AZP 94-92/18

- cmentarzysko płaskie kultury pucharów lejkowatych
- kurhan kultury ceramiki sznurowej
- cmentarzysko kultury mierzanowickiej z wczesnej epoki brązu

Badania prowadziła mgr Jolanta Badzińska (Muzeum im. J. Petera w Tomaszowie Lubelskim). Finansował PSOZ.

Kurhan położony na lokalnej kulminacji południowego garbu Grzędy Sokalskiej, zniszczony - całkowitej destrukcji uległ nasyp i grób centralny. Zachowały się 2 rowki: zewnętrzny o średnicy 8,3 m otaczający kurhan i wewnętrzny o średnicy 5,4 m otaczający przypuszczalnie grób centralny, gdyż rowki nie były koncentryczne. Od północy kurhan otaczała półksiężycowata jama przykurhanowa o max. szer. 4 m i głęb. 1,1 m. W warstwie kulturowej znaleziono fragmenty ceramiki kultury pucharów lejkowatych, kultury ceramiki sznurowej i kultury mierzanowickiej a także odłupki, wióry i 2 grociki krzemienne (1 grocik kultury ceramiki sznurowej, 1 grocik kultury mierzanowickiej). Odkryto 10 grobów. Grób nr 1, podwójny - szkielety ułożone w pozycji skurczonej na lewych bokach, wyposażony był w fragmenty zausznicy miedzianej - kultura mierzanowicka. Grób nr 2, zniszczony, pozbawiony inwentarza, szkielet w pozycji skurczonej na prawym boku - kultura ceramiki sznurowej lub kultura mierzanowicka. Groby nr 3 - 10 należały do kultury pucharów lejkowatych. Groby o owalnych jamach,

bez konstrukcji kamiennych, zmarli w pozycji wyprostowanej przeważa orientacja wschód - zachód. Większość grobów bez inwentarza. Grób nr 4 wyposażony w ozdoby kościane, grocik krzemienny i flaszkę z kryzą, grób nr 8 w nóż/?/ z szabli dzika, grób nr 10 w ozdoby z muszli i szpilę kościaną.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t. IV, 1999 r.

Dokumentacja powykonawcza z badań znajduje się w PSOZ w Zamościu, a materiały zabytkowe zdeponowano w Muzeum im. J. Petera w Tomaszowie Lubelskim.

Badania zakończono.

MALICE KOŚCIELNE, st. 1, gm. Lipnik, woj. tarnobrzskie, AZP 88-71/3

- cmentarzisko megalityczne kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- cmentarzisko płaskie kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- cmentarzisko grupy krakowsko-sandomierskiej kultury ceramiki sznurowej (neolit)
- cmentarzisko kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- ślady osadnictwa kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich)
- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego (X-XIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w lipcu i sierpniu przez mgr. Marka Florka (PSOZ Tarnobrzeg) oraz dr Barbarę Bargiel i dr. Jerzego Liberę (Katedra Archeologii UMCS w Lublinie). Finansowane przez PSOZ i UMCS. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 380 m².

Badania stanowiły kontynuację prac z lat 1996-1997. Łącznie w trzech sezonach przebadano powierzchnię około 1000 m².

Celem prac było rozpoznanie terenu przyległego na północ, wschód i południowy wschodu od dotychczas przebadanej partii stanowiska.

Cmentarzisko kultury pucharów lejkowatych:

Rozpoznany został w pełni zasięg i forma obu znajdujących się na cmentarzysku trapezowatych grobowców megalitycznych. Odsłonięto m.in. kolejny, o długości 12 m, odcinek południowej obstawy grobowca II (obiekt 16). Po wewnętrznej stronie obstawy (a więc wkopany wtórnie w nasyp grobowca) znajdował się zbiorowy pochówek dwóch osobników dorosłych; kobiety i prawdopodobnie mężczyzny oraz dziecka. Na cmentarzysku płaskim zakończono eksplorację obiektu nr 9 – grobu w formie prostokątnego bruku kamiennego, zawierającego pochówek dziecka.

Cmentarzisko grupy krakowsko-sandomierskiej kultury ceramiki sznurowej:

Na północny wschód od cmentarzyska kultury pucharów lejkowatych odkryto kolejny (trzeci) grób grupy krakowsko-sandomierskiej (obiekt 24), wkopany w podstawę nasypu ziemnego nakrywającego konstrukcje megalityczne. Był to grób niszowy, w którym pochowano dziecko w wieku 11-13 lat. Wyposażenie grobu stanowiły: amfora, puchar, toporek kamienny, siekiera krzemienna, grocik sercowaty, drobne narzędzia krzemienne, kościane sztyło i paciorek rurkowy.

Cmentarzisko grupy mierzanowickiej:

Na południe od cmentarzyska kultury pucharów lejkowatych odkryto 3 groby kultury mierzanowickiej, w tym dwa dzieci w wieku Infans I, trzeci należący do kobiety zmarłej w wieku Adultus. Wyposażenie grobów stanowiły paciorki z fajansu, muszli, kości i zębów zwierzęcych, ponadto w grobie kobiecym znaleziono miedzianą zausznicę w kształcie wierzbowego liścia.

Ponadto w sąsiedztwie grobów kultury mierzanowickiej zarejestrowano kilka jam o pionowych ściankach nieokreślonej funkcji, z kamieniami i pojedynczymi fragmentami ceramiki z późnego neolitu i wczesnego okresu epoki brązu w wypełniskach. Ich związek z cmentarzyskiem nie jest pewny, jednak jeszcze mniej prawdopodobne jest by stanowiły one pozostałość osady.

Badania na stanowisku zakończono.

Materiały złożono w Muzeum Okręgowym w Sandomierzu, dokumentację z badań w PSOZ w Tarnobrzegu.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”. Całościowe opracowanie badań na stanowisku ukaże się w „Sprawozdaniach Archeologicznych” lub „Przeglądzie Archeologicznym”.

Badania nie będą kontynuowane.